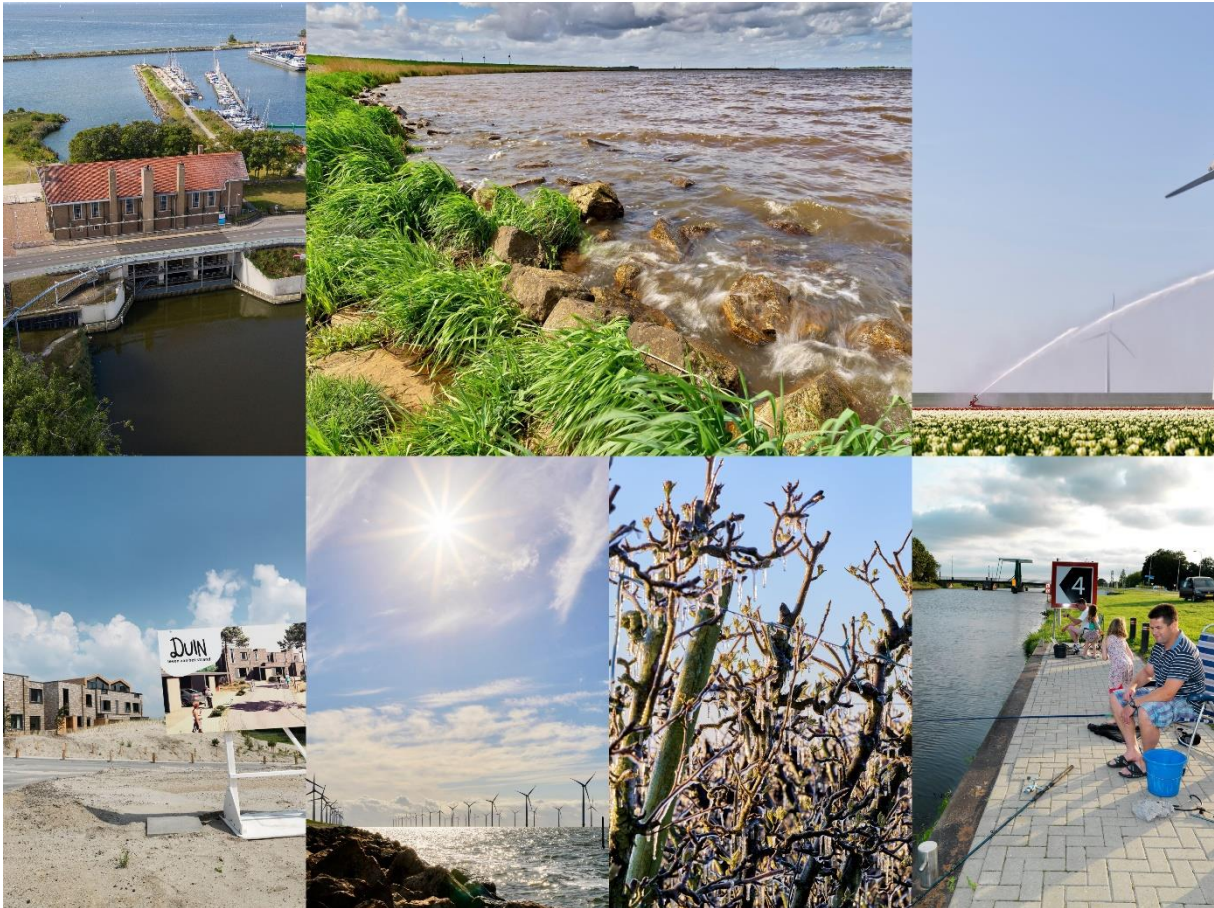

Bestuursrapportage 2022

Waterschap Zuiderzeeland
Postbus 229
8200 AE Lelystad
telefoon: (0320) 274 911
waterschap@zuiderzeeland.nl
www.zuiderzeeland.nl

Inhoudsopgave

Tussentijds beeld 2022	3
De programma's	4
1. Programma Bestuur en omgeving	5
1.1 Overzicht voortgang maatregelen programma Bestuur en omgeving.....	7
1.2 Voortgang Speciale projecten Bestuur en omgeving.....	8
2. Programma Waterveiligheid.....	10
2.1 Overzicht voortgang maatregelen programma Waterveiligheid	11
2.2 Voortgang speciale projecten Waterveiligheid	12
2.3 Stand van zaken investeringen 2022 waterveiligheid	13
3. Programma Voldoende en gezond water.....	15
3.1 Overzicht voortgang maatregelen programma Voldoende en gezond water.....	16
3.2 Voortgang speciale projecten Voldoende en gezond water	17
3.3 Stand van zaken investeringen 2022 voldoende en gezond water	19
4. Programma Schoon, gezuiverd water.....	21
4.1 Overzicht voortgang maatregelen programma Schoon, gezuiverd water	22
4.2 Voortgang speciale projecten Schoon, gezuiverd water	24
4.3 Stand van zaken investeringen 2022 schoon, gezuiverd water	25
5. Programma Financiën, organisatie en informatie.....	27
5.1 Overzicht voortgang maatregelen programma Financiën, organisatie en informatie	29
5.2 Voortgang speciale projecten Financiën, organisatie en informatie.....	30
5.3 Stand van zaken investeringen 2022 Financiën, organisatie en informatie	30

Tussentijds beeld 2022

In het bestuursprogramma *Water beweegt ons* staan grote vraagstukken voor een toekomstgericht en duurzaam waterbeheer. Hier werkt het waterschap dagelijks aan. We werken aan een veilige en klimaatbestendige leefomgeving. We borgen de waterveiligheid in ons beheergebied. We versterken onze dijken, en blijven daar mee doorgaan. We gaan op een duurzame manier om met gevolgen van klimaatverandering. De Algemene Vergadering stelde begin dit jaar de Klimaataanpak en Energiestrategie vast. Daarmee nemen we de klimaatmaatregelen mee in de kerntaken van het waterschap en zetten we in op een fossielvrije toekomst. De implementatie van deze besluiten is in 2022 begonnen.

Uitvoering van doelen en maatregelen in beeld gebracht

Deze bestuursrapportage richt zich op de voortgang in 2022. U leest op hoofdlijnen over de voortgang van onze doelen en maatregelen zoals deze zijn vastgelegd in het Waterbeheerprogramma 2022-2027.

Een greep uit de vele activiteiten

Voor het dijkversterkingsproject IJsselmeerdijk is de voorkeursbeslissing genomen. We legden een gebiedsdekkend grondwatermeetnet aan. We bereiden de uitbreiding van AWZI Almere (Fit for the future) voor. En onze leningenportefeuille is geoptimaliseerd, de lagere rente van begin dit jaar ligt nu voor een langere periode vast.

Macro-economische ontwikkelingen hebben impact

Onze uitvoering is overwegend goed op orde. Ondanks de voortgang van ons werk, zijn er ook zorgen. De inflatie nam toe met het hoogste percentage sinds 1975. Dat betekent dat ook voor het waterschap de prijzen stijgen. In juli verhoogde de Algemene Vergadering de begroting door prijs- en cao-ontwikkelingen. Gelukkig hebben we als waterschap nog veel doorlopende contracten uit vorige jaren tegen lagere prijzen en liggen de energietarieven in 2022 en 2023 nog grotendeels vast. Maar dat gaat veranderen, met stevige consequenties. De prijzen op de energiemarkt zijn ongekend. We monitoren de ontwikkelingen goed en nemen ze mee in ons begrotingsproces voor 2023 en verder. De landelijke krapte op de arbeidsmarkt maakt het invullen van vacatures en het vasthouden van personeel een uitdaging. Ook bij leveranciers is personeelskrapte merkbaar, wat impact kan hebben op de doorlooptijd van projecten. Dit houden we goed in de gaten. Samen met collega-waterschappen denken we na over creatieve oplossingen, ook om een aantrekkelijk werkgever te zijn en te blijven.

Leeswijzer

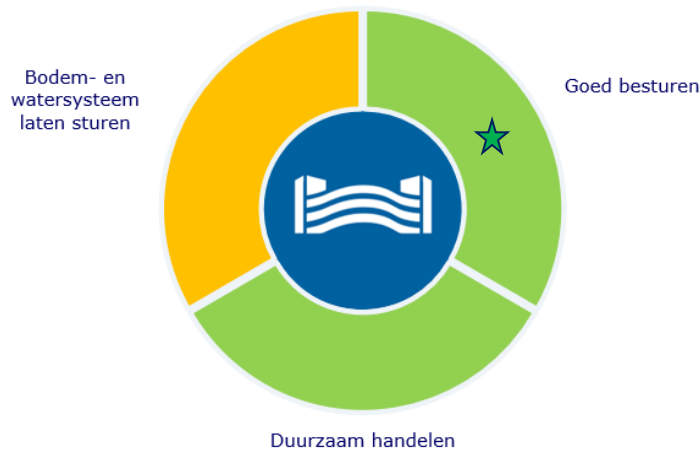
De doelen en maatregelen die zijn vastgelegd in het Waterbeheerprogramma 2022-2027 (AV 5 juli 2022) werken door in de P&C-cyclus, als eerste in deze Bestuursrapportage. De Bestuursrapportage richt zich op de voortgang van de programma's, tot en met augustus van dit jaar. Gevisualiseerd met voortgangscirkels. Deze cirkels geven per onderwerp aan wat de status is. Het bestuur krijgt zo in één oogopslag een indruk van de stand van zaken binnen een programma. Er is aandacht voor afwijkingen in positieve of negatieve zin. De focus ligt op onderwerpen die om aandacht van het bestuur vragen. Tot slot wordt per programma gerapporteerd over de speciale en reguliere investeringen. De voortgang van de maatregelen is aangegeven met behulp van symbolen, zoals hieronder weergegeven. De betekenis van de symbolen is als volgt:

	Uitvoering activiteiten en maatregelen volgens begroting 2022.
	Uitvoering activiteiten en/of maatregelen wijkt af van begroting 2022, maar realisatie wordt wel verwacht binnen de periode van de meerjarenraming.
	Uitvoering activiteiten en/of maatregelen wijkt af van begroting 2022 en realisatie wordt niet binnen de periode van de meerjarenraming verwacht.
	Realisatie nog niet gestart, geen conflict met planning.
	Realisatie afgerond.
	Bijzondere mijlpaal en/of prestatie bereikt in 2022.

De programma's

---

1. Programma Bestuur en omgeving

Goed besturen

★ Op 5 juli 2022 is het Waterbeheerprogramma 2022-2027 vastgesteld. Daarin staat welk waterwerk we de komende jaren doen. Het Waterbeheerprogramma bevat de doelen die we nastreven en de maatregelen die daar op hoofdlijnen voor nodig zijn. Ook houden we rekening met onze voortdurend veranderende omgeving.

De voorbereidingen van de waterschapsverkiezingen 2023 zijn gestart. Er wordt gewerkt aan drie sporen: rechtsgeldige verkiezingen, bekendheid van de verkiezingen en het werk van het waterschap en het inwerkprogramma 2023.

Waterschap Zuiderzeeland is deelnemer van de gemeenschappelijke regeling GBLT. Ruim een jaar geleden startte het bestuur van GBLT een proces om de governance meer toekomstbestendig te maken. Aandachtspunt daarbij is dat het aantal deelnemende gemeenten zo is gegroeid, dat ze in theorie de waterschappen kunnen overvleugelen. Binnenkort wordt daarom een aangepaste gemeenschappelijke regeling voorgelegd aan de Algemene Vergadering, die hiervoor een oplossing biedt.

Duurzaam handelen

In februari 2022 is de klimaatpak vastgesteld. Circulariteit en mitigatie worden op het moment van schrijven meegenomen in het ontwerpproces van de versterking van de IJsselmeerdijk. Ook zijn/worden vacatures opengesteld (en ingevuld!) en zijn er pilots benoemd waarin duurzaamheidseisen in de aanbesteding(en) worden opgenomen en de effecten van de klimaatagenda op de MJIB en MJOP's zijn ingeschat. De grootste invulling van het onderdeel mitigatie wordt verzorgd door de Energiestrategie.

Met de Energiestrategie 'Water en Energie Verbinden' heeft Zuiderzeeland sinds februari 2022 een opvolger van het verouderde Masterplan Energie. Om de kortetermijnmaatregelen uit te voeren en lange termijn maatregelen uit te werken stelden we een energieteam samen. Hiervoor zijn een energiemanager en een specialist aangetrokken. Ook projecten die al eerder gestart zijn leveren resultaat op. Zo functioneert gemaal Vissering nu volledig elektrisch en wordt er geen diesel en aardgas meer verbruikt.

Als het gaat om klimaatadaptatie zetten we de samenwerking binnen het KAF (Klimaat Adaptatie Flevoland) voort. Zo startten we een gezamenlijke Regionale Adaptatiestrategie (RAS). Daarin leggen we concrete gemeenschappelijke ambities vast en maken we afspraken over de samenwerking. De RAS bouwt voort op de producten die vanuit KAF al zijn ontwikkeld. Zoals de KNMI brochure, Handreiking Klimaatadaptatie en diverse stresstesten. Ook werkten we binnen het KAF wederom aan het aanvragen van subsidie vanuit de Impulsregeling en vormden we een samenwerking met de gemeente Lelystad en Van Hall Larenstein rondom een leergang klimaatadaptatie/klimaatmodellen.

In 2022 is gestart met de uitvoering van de Agenda Biodiversiteit. Nadat deze in 2021 door de Algemene Vergadering is vastgesteld. Ondanks dat het aanstellen van een 'aanjager biodiversiteit' wegens een krappe arbeidsmarkt nog niet is gelukt, zijn er door inzet van een tijdelijke kracht al verschillende stappen in en met de organisatie gezet. We pakken biodiversiteit op door 'learning by doing'. Zo is de eerste ervaring opgedaan met biodivers onderhoud van de watergangen door meer te maaien en ruimen van tochtaluds. De provincie gaf voor twee jaar een subsidie voor versterking van de biodiversiteit. De maatregelen zijn in de verschillende programma's ondergebracht. Bijvoorbeeld het succesvol inzaaien van de Drontermeerdijk met een biodivers grasmengsel en het samenwerkingsproject 'aangepast slootkantenbeheer', waarbij deelnemers van het Flevolands Agrarisch Collectief (FAC) een biodivers beheer van hun kavelsloten uitvoeren.

Bodem- en watersysteem laten sturen

Het uitgangspunt 'Water en bodem sturend' kreeg de afgelopen periode een prominente plaats in de ruimtelijke ordening. Daarmee is het voor het waterschap een goede basis om al in een vroeg stadium aan te sluiten bij lokale en (boven)regionale gebiedsprocessen. Hoewel de Samenwerkingsstrategie dient als vertrekpunt, worden we met de vele trajecten en vragen die op ons afkomen nog steeds overvraagd. Om te zorgen dat capaciteit en inzet op elkaar afgestemd zijn, is en blijft het nodig om in aanpak en betrokkenheid goede keuzes te maken.

Op (boven)regionaal/strategisch niveau zijn we betrokken bij trajecten zoals 'Samen maken we Flevoland', verstedelijkingstrategie regio Zwolle en Metropoolregio Amsterdam. In het traject 'Samen maken we Flevoland' is met gemeenten, provincie en Rijk gewerkt aan een gezamenlijke Agenda 'Over de brug komen'. Ook is een eerste schets gemaakt van mogelijke afspraken. In de komende periode worden deze afspraken concreet ingevuld. Ook in de Deltaprogramma's IJsselmeergebied en Zoetwater brengen we de belangen van ons waterschap in. Hierbij werken we samen met gebiedspartners en met onze buurwaterschappen.

Op lokaal niveau werken we onder meer aan Almere Duin, Oostvaardersoevers, Almere Pampus en "Waterfront Lelystad". Almere Duin is een voorbeeld waarbij in het project meerdere fasen tegelijk lopen: de uitvoering van het ene deel van de dijkreconstructie loopt terwijl de verkenningsfase van een volgend deel van de waterkering start. In het project Oostvaardersoevers werken zeven partners samen. Er wordt nu gewerkt aan de verdere onderbouwing voor afweging van het voorkeursalternatief. Hierna start de planuitwerkingsfase. Voor de ontwikkeling van Almere Pampus en "Waterfront Lelystad" vinden nu de eerste verkenningen en gesprekken plaats. Om zo een goed beeld te krijgen van de manier waarop beide ruimtelijke ontwikkelingen de opgaven en belangen van het waterschap raken.

Waterschapsverordening (met legger en beheerregister)

Met de komst van de Omgevingswet per 1 januari 2023 maakt de Keur plaats voor de Waterschapsverordening. In de Waterschapsverordening staan onze regionale regels als het gaat om lozingen, grondwater, wateren en dijken. De procedure om de verordening dit jaar vast te stellen in de Algemene Vergadering loopt. De uitvoering van de Omgevingswet wordt ondersteund door het Digitaal Stelsel (DSO). Over het goed functioneren daarvan zijn zowel landelijk als regionaal nog steeds zorgen.

Met de Omgevingswet wordt de legger waarop de wateren en dijken staan onderdeel van de Waterschapsverordening. Wie waar en waarvoor het onderhoud moet doen, blijft (nog) geregeld in een aparte onderhoudslegger. We gaan het proces van de legger projectmatig oppakken, om de legger eind 2023 op orde te hebben. In het beheerregister staat de actuele status van de wateren en dijken. Een nieuwe Legesverordening die aansluit bij de Waterschapsverordening is in voorbereiding. Het bestuurlijk traject wordt binnenkort opgestart.

1.1 OVERZICHT VOORTGANG MAATREGELEN PROGRAMMA BESTUUR EN OMGEVING

Hieronder staan de maatregelen per tactisch doel. De maatregelen uit dit programma komen uit het vastgestelde Waterbeheerprogramma 2022-2027 (Algemene Vergadering 5 juli 2022). In volgende jaren worden ter vergelijking ook de symbolen van eerdere jaren gepresenteerd.

Maatregelen Goed besturen	2022
Geen maatregelen	
Maatregelen Duurzaam handelen	2022
Implementeren van onze klimaataanpak en Energiestrategie (2027).	
Onderzoeken van de robuustheid van het watersysteem in relatie tot de effecten van klimaatverandering door middel van een kantelpuntenanalyse (2024).	
Implementeren van onze Agenda Biodiversiteit (2030); bijvoorbeeld verkennen of ons instrumentarium (schouw, watertoets) aanpassing vraagt, biodivers inrichten van waterschapsterreinen en -gebouwen.	
Benutten van nieuwe digitale ontwikkelingen om primaire en dienstverleningsprocessen te verbeteren (2027), bijvoorbeeld door het energieverbruik van onze gemalen en zuiveringen te optimaliseren en door onze website als loket voor onze diensten te verbeteren.	
Uitvoeren van het beleidskader Internationale samenwerking (doorlopend), bijvoorbeeld de uitvoering van de Blue Deal Awash partnership (Ethiopië).	
Maatregelen Bodem- en watersysteem laten sturen	2022
<p>Adviseren bij plan- en beleidsvorming van omgevingspartners (gebiedsprocessen) (doorlopend), zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Almere Oosterwold, Duin en Pampus, • Oostvaardersoevers, • Deltaprogramma's. <p><i>Toelichting: Doordat 'Water en bodem sturend' een prominente plek heeft gekregen in de ruimtelijke ordening, krijgt het waterschap steeds meer positie om voor in het traject deze principes in te brengen. Er komen daarbij ook veel lokale gebiedsontwikkelingen op ons af: lokaal en regionaal loopt een fors aantal (nieuwe) gebiedsontwikkelingen, mede vanwege de woningbouwopgave (100.000 woningen) en de concrete planvormingstrajecten die hieruit voortkomen. We oriënteren ons op hoe we omgevingsmanagement meer in ons werk kunnen integreren. Dit zodat we goed aangehaakt blijven bij strategische samenwerkingen. We zijn nog in een ingroei.</i></p>	
<p>Continueren van inzet op vergunningverlening, toezicht en handhaving (doorlopend). <i>Toelichting: Het werkaanbod voor Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) nam de afgelopen jaren toe door regionale (infrastructurele) gebiedsontwikkelingen (zoals HWBP-projecten, woningbouwprojecten en de zon- en windparken) en de energietransitie (elektrificatie). Deze trend zet zich door en extra capaciteit nodig is om de wettelijke taak goed te blijven uitvoeren en onze rol in het voortraject van ontwikkelingen goed in te vullen. Meer toestemmingen vragen meer controle. Door het bredere en uitgebreider wordende werkveld is er een risico op achterstand op het beoogd aantal controles uit regulier werk, projecten of eerdere doelen. Ook de actuele omstandigheden (droogte, vogelgriep) nopen tot bijstelling en bevestigen de noodzaak tot uitbreiding voor de toekomst. Een voorstel hiervoor is aan de Algemene Vergadering voorgelegd.</i></p>	
Actualiseren en implementeren van de Waterschapsverordening inclusief legger en beheerregister (2022).	
Ontwikkelen en implementeren van ons participatiebeleid (2023).	
Onderhouden en verbeteren onze calamiteitenorganisatie (doorlopend), bijvoorbeeld door het uitvoeren van crisisoefeningen.	
Uitvoeren van onze communicatiestrategie (doorlopend).	

1.2 VOORTGANG SPECIALE PROJECTEN BESTUUR EN OMGEVING

Speciaal project		Programma	Financieel		Planning
Windpark Hanze		Bestuur en omgeving	Max 10 miljoen (beschikbaar stellen lening)		2018-2024
Onderzoeksfase	Ontwerp/planfase	X	Uitvoeringsfase	Nazorgfase	Afgerond
Kaders / doelstellingen: Hoofddoelstelling: Realiseren energiedoelstellingen waterschap op het gebied van zelfvoorzienendheid op een doelmatige wijze. Kaders: Realiseren samenwerking Windpark Hanze binnen de door de Algemene Vergadering vastgestelde 11 randvoorwaarden.					
Toelichting voortgang 2022 Bouwfase gestart Na het bereiken van financial close eind 2021 ligt de focus in 2022 op de realisatie van het Windpark. In de eerste helft van 2022 bestond een belangrijk deel van de werkzaamheden uit de aanleg van wegen en kraanopstelplaatsen. In 2021 was al gestart met de aanleg van de kabels en de aansluiting op het netwerk via een zogenaamd GDS (Gesloten Distributiesysteem). De werkzaamheden liggen op schema. De verwachting is dat de turbines in de tweede helft van 2023 in gebruik worden genomen.					
Omwonenden Eind 2021 bereikten het bestuur van de Vereniging van Omwonenden en Windpark Hanze B.V. overeenstemming over een jaarlijkse geïndexeerde acceptatievergoeding aan 53 omwonenden. In de eerste helft van 2022 bleek dat niet alle omwonenden tevreden zijn met de bereikte overeenstemming. In 2022 is er daarom veel aandacht voor de verdere afronding van dit traject en de implementatie van de gemaakte afspraken.					

Speciaal project: Oosterwold				
Onderzoeksfase	X	X	Nazorgfase	Afgerond
Kaders / doelstellingen: Kaders afvalwater Oosterwold, Algemene Vergadering september 2021: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Algemene kaders voor deelname aan een pilot afvalwaterzuivering</i> <ul style="list-style-type: none"> o <u>Doelmatig</u>: waterschap kiest voor de laagste maatschappelijk kosten van zuiveren. o <u>Voldoen aan waterkwaliteit</u>: waterkwaliteitsdoelen oppervlaktewater staan centraal. o <u>Duurzaam</u>: circulariteit op de schaal van de AWZI. o <u>In control</u>: helder beeld van de financiële consequenties van een pilot. - <i>Specifieke uitwerking algemene kaders</i> <ul style="list-style-type: none"> o <u>Doelmatig</u>: het waterschap koos in september 2021 voor het centraal zuiveren van het afvalwater van deelgebied 1b op de afvalwaterzuivering Almere. Het waterschap wil samen met de gemeente Almere en de gebiedsorganisatie Oosterwold onderzoeken hoe een tijdelijke decentrale zuivering met een zo beperkt mogelijke omvang het beste vorm kan worden gegeven. o <u>Voldoen aan waterkwaliteit</u>: bij voorkeur gebruik van technieken die zich al op kleine schaal bewezen hebben. Effluentkwaliteit pilotzuivering voldoet aan de Kaderrichtlijn Water kwaliteit. o <u>Duurzaam</u>: een decentrale pilot in Oosterwold heeft alleen meerwaarde dat deze als testlocatie kan dienen voor ontwikkelen van kennis over het verduurzamen van de afvalwaterzuivering. o <u>In control</u>: het beheer en onderhoud past binnen het beschikbare bedrag van de EFRO-aanvraag. De pilot duurt drie jaar. Met mogelijk een verlenging van vier jaar na een go-no go besluit gebaseerd op de stand van zaken over drie jaar. De marktconsultatie geeft inzicht in de te testen zuiveringstechnieken die een bijdrage leveren aan Almere Fit for the Future en in de daadwerkelijke kosten. 				

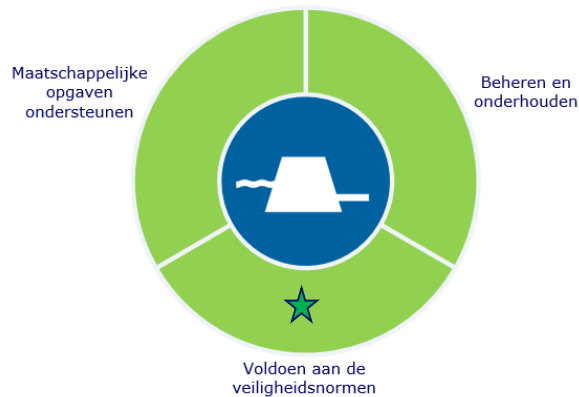

Toelichting voortgang 2022

De Algemene Vergadering besloot op 22 juli 2022 deel te nemen aan de decentrale zuiveringspilot in deelgebied 1b van Oosterwold. De opdrachtverlening door de gemeente Almere aan het winnende consortium heeft inmiddels plaatsgevonden en de uitvoering van de realisatie is in voorbereiding. Het waterschap wordt op ambtelijk niveau betrokken bij de realisatiefase van de zuiveringspilot. Waterschap en gemeente bereiden nu een samenwerkingsovereenkomst decentraal zuiveren Oosterwold voor.

Op 6 juli 2022 ontving het college van DenH een brief van het college van GS van de provincie Flevoland over interbestuurlijk toezicht op het afvalwaterdossier Oosterwold. De Algemene Vergadering is in juli op de hoogte gebracht van de reactiebrief van het college aan de provincie. De gemeente werkt op dit moment, in samenspraak met waterschap en provincie, aan een plan van aanpak uit voor de overgangperiode naar riolering van deelgebied 1a van Oosterwold.

2. Programma Waterveiligheid

Beheren en onderhouden

Het dagelijks beheer, onderhoud en inspectie verlopen grotendeels volgens planning. Er zijn wat kleine wijzigingen in het herzetten van de steenbekleding op de Zuidermeerdijk. Dat komt omdat we het herzetwerk daar klaar willen hebben, voordat het naburige project MSNF mogelijk start. We oriënteren ons ook op alternatieven voor het herzetwerk. Er zijn namelijk nog maar een paar mensen die het herzetwerk verrichten. En ook vanuit arbo-technisch oogpunt is dit zware werk onwenselijk. De inspectie van de grasbekleding ligt op schema en het doorspuiten van de dijksdrainage is afgerond. Ook hebben wij last van prijsstijgingen in de grondstoffen. Dat heeft invloed op twee activiteiten. De prijs van stortsteen is fors gestegen. Na onze reguliere inspectie hebben we dit jaar uiteindelijk 30% minder hoeven storten dan gemiddeld in voorgaande jaren zodat we toch binnen budget bleven. Dit leidt dus niet tot negatieve gevolgen voor waterveiligheid, maar vraagt aandacht richting komende jaren bij gelijkblijvende prijzen gekoppeld aan onze inspecties en de noodzakelijke vervanging. Ook bleken de kosten voor het aanbrengen van een nieuwe damwand circa twee keer zo hoog. Een opzetstuk op de bestaande damwand lijkt een goed en duurzaam alternatief waarmee we het gewenste kwaliteitsniveau behouden.

Actualisatie waterveiligheidsbeleid

De evaluatie van het waterveiligheidsbeleid is afgerond. De Algemene Vergadering ontvangt dit jaar nog een bestuursvoorstel. De evaluatie is een belangrijke stap naar de actualisatie van dit beleid. In de begroting 2022-2025 gaven we aan dat we in 2022 met de actualisatie zouden starten. De verwachting is dat we in 2023 starten met de actualisatie waarbij de afronding naar verwachting uitloopt naar 2024.

Status drie kades

Over de status van drie kades die bij hevige neerslag wateroverlast voorkomen ontvangt u in oktober een voorstel.

Uitgangspunten loswallen

Er is in 2021 een uitgebreide inventarisatie uitgevoerd naar de huidige status van de loswallen. Er komt op dit moment geen voorstel over een ander en uniform gebruik en inrichting van de loswallen. De loswallen blijven onderdeel van ons regulier onderhoudstraject.

Voldoen aan de veiligheidsnormen: Beoordelen en versterken

★ Met trots kijken we naar de afronding van het project beoordeling primaire keringen. Voor de landelijk afgesproken deadline zijn al onze dijktrajecten beoordeeld. We maakten met het beoordelen een enorme kennisprong. Deze kennis wordt onder andere ingezet voor het project versterking IJsselmeerdijk, het beheren van dijken en calamiteitszorg. We hebben op onderdelen landelijke toon gezet door bijvoorbeeld als eerste waterschap voorlopige oordelen in te zetten als een beheermaatregel voor planning. Lang stil staan bij dit succes is er niet bij, want er is een grote klus te klaren. Het merendeel van de waterkeringen voldoet niet aan de veiligheidsnorm. Daarnaast zijn de voorbereidingen voor de tweede beoordelingsronde (2023-2035) al gestart.

De resultaten van de beoordeling worden ook gebruikt om na te denken over de programmering van de dijkversterkingen. Het blijkt echter nog een behoorlijk uitdaging om beoordelingsresultaten te vertalen naar versterking, projecten en een planning van die projecten. Deze vertaling blijft omgeven met een behoorlijke bandbreedte van onzekerheid.

Het versterken van de IJsselmeerdijk is aanleiding voor het innovatieproject 'erosiebestendigheid overgangen dijkbekleding'. Met subsidie van het HWBP zoekt het waterschap naar uitvoerbare innovatieve toepassingen om overgangen op het binnentalud van dijken zodanig uit te voeren dat er geen erosie meer optreedt.

Maatschappelijke opgaven ondersteunen

Meervoudige inrichting keringen: een combi van ruimtelijke ontwikkeling en versterken

De toekomstige Maritieme Servicehaven Noordelijk Flevoland (MSNF) draagt bij aan het oplossen van de waterveiligheidsopgave voor een deel van de Zuidermeerdijk, nabij Urk. De HWBP-subsidieaanvraag ligt al paar jaar klaar. We dienen deze aanvraag pas in als het provinciale inpassingsplan onherroepelijk is vastgesteld.

Met Lelystad wordt overlegd over de plannen 'Waterfront Lelystad' in relatie tot de versterking Oostvaardersdijk. De versterking van de Oostvaardersdijk staat op het landelijk programma voor 2027. Binnen afzienbare tijd moet daarover een keuze gemaakt worden op basis van onze handelingsperspectieven.

Zwartemeerdijk

De Algemene Vergadering is op 7 juni 2022 geïnformeerd dat partijen constructief staan als het gaat om een onderlinge samenwerking. Voor een integraal gebiedsproces rondom de Zwartemeerdijk is er echter op dit moment onvoldoende drijvende kracht.

Drontermeerdijk afgerond en relatie met project N307

De versterking Drontermeerdijk is gerealiseerd en financieel afgerond met het Ministerie I&W. December 2023 wordt de oplevering verwacht van de N307. Tot die tijd zijn we volop bij dit project betrokken vanuit de waterveiligheid van onze assets. De bouw van de nieuwe brug en het slopen van de Roggebotsluis heeft raakvlakken met de waterveiligheid van de Drontermeerdijk en de Vossemeerdijk. Naast de nazorgfase op onze eigen versterking zal ook tot en met 2024 een nazorgfase voor de N307 volgen.

2.1 OVERZICHT VOORTGANG MAATREGELEN PROGRAMMA WATERVEILIGHEID

Hieronder staan de maatregelen per tactisch doel. De maatregelen uit dit programma komen uit het vastgestelde Waterbeheerprogramma 2022-2027 (Algemene Vergadering 5 juli 2022). In volgende jaren worden ter vergelijking ook de symbolen van eerdere jaren gepresenteerd

Maatregelen Beheren en onderhouden	2022
Beheren, onderhouden, monitoren en inspecteren van de keringen (doorlopend).	
Actualiseren van het waterveiligheidsbeleid en dit een plek geven in de Waterschapsverordening en de legger (2023).	
Opstellen tweejaarlijkse waterveiligheidsrapportage t.b.v. Inspectie Leefomgeving en Transport (toezichthouder) (2024).	
Uitwisselen van kennis en data tussen de processen 'beheren en onderhouden', 'beoordelen' en 'versterken', zodat de levensloop van de kering centraal staat (doorlopend).	
Maatregelen Voldoen aan de veiligheidsnormen	2022
Beoordelen van de primaire keringen (2023-2035).	
Versterken van de IJsselmeerdijk, via het Hoogwaterbeschermingsprogramma zodat deze weer aan de normen voldoet, de uitvoering is voorzien na 2025.	
Toetsen, rapporteren en versterken van regionale en overige keringen (doorlopend), waaronder de toetsing van de regionale kering achter de Kadoelerkeersluis (2025) en de	

start van de verkenning van afgekeurde kunstwerken in de regionale kering achter de Kadoelerkeersluis (o.a. Gemaal Smeenge en inlaat Repelweg in 2027).

Maatregelen Maatschappelijke opgaven ondersteunen	2022
Verkennen – en indien mogelijk – realiseren van meekoppelkansen (gelijktijdig uitvoerbare initiatieven van burgers en bedrijven bij grootschalig onderhoud of versterking van een kering (doorlopend); bijvoorbeeld bij de versterking van de IJsselmeerdijk (vooroevers).	
Openstaan voor maatschappelijke initiatieven van anderen die, waar mogelijk, uitvoering kunnen krijgen op keringen (doorlopend) bijvoorbeeld Almere Duin, Maritieme Servicehaven Flevoland.	
Bevorderen van de biodiversiteit door o.a. aangepast onderhoud of het inzaaien van andere kruiden/grasmengsels (doorlopend). <i>Toelichting: er zijn goede voorbeelden waarin biodiversiteitsmaatregelen op keringen vorm krijgen. Voorbeeld is de inzaaiing van een biodivers grasmengsel bij de Drontermeerdijk. Dezelfde ideeën worden ook bij de versterking van de IJsselmeerdijk onderzocht. Op dit moment wordt gekeken welke veranderingen mogelijk zijn in de nieuwe pachtcontracten met als doel het vergroten van de biodiversiteit. De uitvoering van de biodiversiteitsmaatregelen wordt verder ingepast in onze bedrijfsvoering om zodoende ook de benodigde prioritering, en soms krappe capaciteit, goed te borgen.</i>	
Bijdragen aan een energieneutraal waterschap, bijvoorbeeld door de inzet van geëlektrificeerd materieel bij beheer en onderhoud en de aanleg van zonnepanelen op keringen (doorlopend).	

2.2 VOORTGANG SPECIALE PROJECTEN WATERVEILIGHEID

Speciale investering	Programma	Financieel	Planning
IJsselmeerdijk	Waterveiligheid	€ 22,3 mln (prijspeil januari 2022) eigen aandeel	Afronding verkenningfase: oktober 2022 Totale afronding: 2028
Startfase verkenning	X Verkenningfase	Planuitwerkingsfase	Realisatiefase
Kaders die van toepassing zijn <ol style="list-style-type: none"> Robuuste realisatie versterkingsopgave van het HWBP voor wat betreft IJsselmeerdijk (Kaders voor HWBP-projecten, AV 30 juni 2020); Duurzame versterking, rekening houdend met de kaders voor duurzaamheid (collegeplan, SER Energieakkoord, Masterplan Duurzame Energie, Ontwikkelagenda grondstoffen, Green Deal Duurzaam GWW 2.0); Waar mogelijk toepassen van snellere, goedkopere of slimme oplossingen (innovatie); Vormgeven van het participatieproces conform de toekomstige Omgevingswet. 			
Toelichting voortgang 2022 Het project Versterking IJsselmeerdijk rondt naar verwachting in oktober 2022 de verkenningfase af, om vervolgens te starten met de planuitwerkingsfase. De voortgang van het project is hiermee conform planning. Het eindproduct van de verkenningfase is de notitie Voorkeursbeslissing (VKB). Daarin staat op hoofdlijnen hoe de waterkering versterkt kan worden. In het ontwerpproces werkten we het ontwerp voor de dijkversterking van grof naar fijn uit. In een aantal stappen kwamen we van bouwstenen (oplossingen voor een specifiek deel van de totale opgave) via mogelijke en kansrijke alternatieven (de alternatieven die na een uitgebreide beoordeling het meest haalbaar worden geacht per dijkvak) tot het Voorkeursalternatief: de dijk wordt voor een groot deel versterkt door aanleg van een vooroever en door traditionele dijkversterkingsmaatregelen. Dit alternatief draagt ook bij aan versterking van natuur en recreatie.			

We werken volgens het gedachtegoed van de nieuwe Omgevingswet. Als onderdeel van het ontwerpproces organiseerden we een uitgebreid participatietraject. Bewoners, belanghebbenden en collegaoverheden konden op verschillende manieren en op verschillende momenten hun inbreng leveren. Deze inbreng was onderdeel van de afweging van de alternatieven en mogelijke meekoppelkansen en innovaties. Deze aanpak heeft geleid tot breed draagvlak in de omgeving voor het Voorkeursalternatief. De zorg- en aandachtspunten zijn goed in beeld en nemen we mee naar de planuitwerking.

Duurzaamheid is vanaf de start van het project integraal onderdeel van de aanpak. Er is een Voorkeursalternatief ontworpen, waarmee we naar verwachting de dijkversterking klimaatneutraal kunnen uitvoeren. En dat in grote mate circulair is en dat de potentie heeft om een belangrijke bijdrage te leveren aan biodiversiteit op en om de dijk. De duurzaamheidsambities die we bij de start van de Verkenningsfase hebben geformuleerd, vertalen we in de Planuitwerkingsfase door naar concrete nevendoelen.

Tijdens het participatieproces hebben we samen met onze omgevingspartners meekoppelkansen in beeld gebracht en afgewogen. Het resultaat is een intentieovereenkomst met Rijkswaterstaat, Provincie Flevoland, Stichting Het Flevo-landschap en gemeenten Lelystad en Dronten voor de realisatie van een vooroever, een aantrekkelijke fietsroute en andere kleinschalige recreatievoorzieningen op de IJsselmeerdijk.

Tot slot is in 2022 afgewogen welke contractvorm het best passend is om het Voorkeursalternatief te realiseren. Besloten is om UAV-GC toe te passen als contractvorm voor de Realisatiefase, omdat dit een goede basis biedt voor het realiseren van de projectdoelstellingen en voor het beheersen van belangrijke projectrisico's.

De verkenningsfase van project Versterking IJsselmeerdijk was begroot op 6,8 mln euro. De actuele prognose is dat de totale kosten voor de verkenningsfase ongeveer 6,0 mln euro bedragen. Belangrijkste oorzaken hiervoor zijn een aanbestedingsvoordeel op de ingenieursdiensten en het beperkt optreden van risico's. Dit jaar ontvangt de Algemene Vergadering een voorstel hoe we omgaan met financiële resultaten van projectfasen van het HWBP.

In oktober wordt een voorstel voorgelegd aan de Algemene Vergadering om de planuitwerkingsfase in te gaan.

2.3 STAND VAN ZAKEN INVESTERINGEN 2022 WATERVEILIGHEID

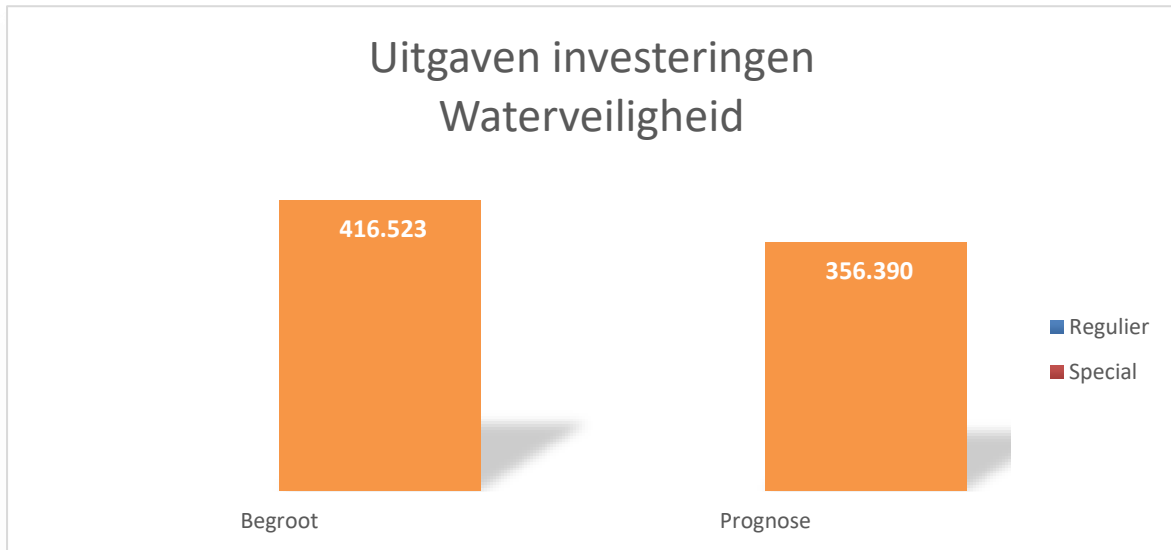
Stand van zaken investeringen 2022

In de Begroting & Meerjarenraming 2022-2025 is opgenomen dat er in 2022 één investering gaat starten. Het betreft IJsselmeerdijk 8.3 planuitwerking, deze zal later dit jaar starten.

Investerings B&MR jaarschijf 2022	Te starten in 2022	Gestart	Nog te starten	Vervallen
Regulier	0	0	0	0
Special	1	0	1	0
Totaal	1	0	1	0

Geplande investeringsuitgaven 2022

In onderstaande staafdiagrammen is de financiële omvang van de lopende en geplande (te starten) investeringen te zien, gesplitst naar reguliere en speciale investeringen. Het gaat hier om de geplande uitgaven per type investering (Prognose) in relatie tot de verwachte uitgaven ten tijde van de vaststelling van de Begroting & Meerjarenraming (Begroot). Het betreft binnen dit programma alleen een speciale investering.

3. Programma Voldoende en gezond water

Beheren en onderhouden

★ De wijze waarop we het beheer en onderhoud uitvoeren ontwikkelt sterk. De implementatie van diverse beleidsthema's in het beheer en onderhoud vroeg dit jaar veel van de organisatie. Recent vastgesteld beleid is al in de eerste bestekken opgenomen. De vastgestelde Biodiversiteitsagenda wordt stapsgewijs in praktijk gebracht. Het aantal kilometers dat we 'maaïen en ruimen' wordt steeds groter. Ook de Klimaataanpak is en wordt vertaald naar de uitvoering van werkzaamheden. In het maaibestek van Urk en De Fryske Marren zijn enkele duurzaamheidsmaatregelen doorgevoerd. In april werd de evaluatie van het omgevingsgericht beheer en onderhoud in stedelijk gebied door de Algemene Vergadering vastgesteld. Vanaf dit jaar wordt omgevingsbewust gemaaid op Urk en in De Fryske Marren.

Naast bovenstaande beleidsontwikkelingen werd dit jaar ook de Exotenaanpak vastgesteld. Hierin staat hoe we in het beheer en onderhoud omgaan met diverse exoten. Het watersysteem is op orde ondanks de droge en natte omstandigheden. De vangst van muskusratten ligt op schema.

Begin dit jaar is het project 'Duurzame oevers 2017-2021' afgerond. Hiermee is in alle waterlichamen 40% van de oevers KRW-proof ingericht, waardoor de KRW-maatregel is afgerond. Het vervangen van oeverconstructies wordt weer in het reguliere onderhoudsprogramma opgenomen. De Algemene Vergadering koos ervoor om door te blijven gaan met het aanleggen van duurzame oevers, maar wel met een smaller profiel.

Voorkomen van wateroverlast en tekort

Bodemdaling kan in toenemende mate leiden tot wateroverlast in agrarisch gebied. Het voorbereiden en nemen van maatregelen in het bodemdalingsgebied ten zuidwesten van Emmeloord kent de nodige problemen, waaronder een grote financiële overschrijding en een veel langere doorlooptijd. Dit noopt tot een heroverweging. De besluitvorming over het project Voortstuwvers is voorzien in de 2e helft van 2022.

(Te) veel of (te) weinig water was in de eerste helft van 2022 regelmatig het gesprek van de dag. In februari en maart kregen we te maken met een paar heel natte dagen. Extreem veel neerslag zorgde voor een overvol watersysteem. In de zomerperiode was het echter precies andersom. Hoge temperaturen en geen neerslag leidde tot langdurige droogte. Het waterschap zorgde met het goed onderhouden watersysteem voor voldoende water voor zoveel mogelijk ingelanden.

Het waterschap werkte de eerste helft van 2022 hard aan maatregelen om zoveel mogelijk over voldoende en gezond water te kunnen beschikken. Zo legde het waterschap een gebiedsdekkend grondwatermeetnet aan. Het meetnet helpt het waterschap om zo goed mogelijk inzicht in het ondiepe grondwater te krijgen. Het meetnet heeft in de droge zomer al goed z'n nut bewezen. Op een paar kleine punten na is de aanleg van het meetnet afgerond.

In het project Waterbeschikbaarheid is uitgezocht voor welke uitdagingen het waterschap en haar gebiedspartners komt te staan. Veranderingen in het klimaat leiden in de toekomst tot nog meer langdurige perioden van droogte. Ook vraagt verzilting blijvend de aandacht. Met gebiedspartners werken we de komende periode verder zodat we goed voorbereid zijn op droge perioden.

In de Omgevingsverordening Flevoland zijn de omgevingswaarden wateroverlast, de "wateroverlastnormen", vastgesteld. Het voldoen aan deze normen wordt steeds moeilijker door bodemdaling in combinatie met klimaatverandering. Op landelijk en provinciaal niveau denkt men na over herziening van het huidige normeringsstelsel. Het waterschap wordt hier nauw bij betrokken. Dit wordt de komende jaren een steeds belangrijker onderwerp in Flevoland.

Medio 2022 is ook het project 'Optimaal peilbeheer Noordoostpolder' gestart. In dit project wordt onderzocht welke manier van bemalen bijdraagt aan een zo robuust mogelijk watersysteem in de Noordoostpolder. Daarbij kijkt men naar een optimaal peilbeheer voor de functies in het gebied en tegelijkertijd een optimale waterkwaliteit. Ook wordt onderzocht of we slimmer gebruik kunnen maken van (eigen) duurzaam opgewekte energie.

Waterkwaliteit verbeteren

Het onderzoek naar creosoot in de Noordoostpolder is afgerond. Hierbij is de noodzaak onderzocht van vervanging van gecreosoteerde oeverbeschoeiing. Op basis van de uitkomsten is de vervangingsopgave bepaald. Er is een aantal scenario's met varianten voor vervanging uitgewerkt. Eind dit jaar worden deze ter besluitvorming aan de Algemene Vergadering voorgelegd.

Het operationeel grondwaterbeleid is inmiddels vastgesteld door het college van DenH en Algemene Vergadering en ligt samen met de Waterschapsverordening ter inzage. De beleidsregel grondwateronttrekkingen en infiltraties is gereed, maar moet nog worden vastgesteld door het college.

Binnen de lopende ABW (actieplan bodem & water)-projecten (samenwerking provincie, waterschap en agrarische sector) wordt goed samengewerkt om de waterkwaliteit te verbeteren. Door diverse politieke ontwikkelingen – o.a. de stikstofaanpak – is het draagvlak bij de agrarische sector voor samenwerking onder druk komen te staan. Dit zal zich de komende tijd mogelijk vaker voordoen.

3.1 OVERZICHT VOORTGANG MAATREGELEN PROGRAMMA VOLDOENDE EN GEZOND WATER

Hieronder staan de maatregelen per tactisch doel. De maatregelen uit dit programma komen uit het vastgestelde Waterbeheerprogramma 2022-2027 (Algemene Vergadering 5 juli 2022). In volgende jaren worden ter vergelijking ook de symbolen van eerdere jaren gepresenteerd.

Maatregelen Beheren en onderhouden	2022
Beheren en onderhouden van het watersysteem: de watergangen, de gemalen en de kunstwerken (doorlopend).	
Renoveren en verduurzamen van gemaal Vissering (2023) en renoveren gemaal Smeenge (2025).	
Actualiseren van peilbesluiten (doorlopend), bijvoorbeeld het peilbesluit Bovenwater/Hollandse Hout (2023).	
Vertalen van de doelen voor biodiversiteit naar het regulier beheer en onderhoud van het watersysteem (2027), bijvoorbeeld het afronden van de pilot slootkantbeheer, het aanpassen van het maaibeheer om de ecologische impact te verkleinen en het aanleggen van faunapassages in duikers (voor bijvoorbeeld otters) waar dit mogelijk is.	
Ontwikkelen van een norm om te beoordelen of waterbodems te voedselrijk zijn (2027).	
Terugdringen van invasieve exoten om ongewenste effecten op het watersysteem en de waterkeringen te beperken (doorlopend).	

Maatregelen Voorkomen van wateroverlast en tekort	2022
Realiseren van een nieuw grondwatermeetnet (2022).	
Uitvoeren van een watersysteemtoets (waarin we toetsen aan de normen voor wateroverlast) en een brede knelpuntenanalyse (waarin we ook kijken naar drooglegging) (uiterlijk in 2024).	
Besluitvorming over maatregelen in het bodemdalingsgebied ten zuidwesten van Emmeloord (uiterlijk 2023). <i>Toelichting: Zoals hierboven toegelicht bij het tactisch doel 'voorkomen van wateroverlast en tekort', kent het project Voortstuwers de nodige problemen, waaronder een grote financiële overschrijding en een veel langere doorlooptijd. Dit noopt tot een heroverweging. Besluitvorming is voorzien in 2^e helft van 2022.</i>	
Onderzoeken van de mogelijkheden om het peilbeheer in de Noordoostpolder te optimaliseren, in samenhang met het onderdeel over voldoende water van de Energiestrategie (2023).	
Actualiseren van het beleid 'compensatie verharding' zodat het aansluit bij de gevolgen van klimaatverandering en ruimte biedt voor nieuwe technische mogelijkheden (2023).	
Afronden van het project Waterbeschikbaarheid (2023), dat inzicht geeft in de toekomstige waterbeschikbaarheid, rekening houdend met de gevolgen van klimaatverandering.	
Maatregelen Waterkwaliteit verbeteren	2022
Uitvoeren van alle voor de KRW verplichte maatregelen (2027): <ul style="list-style-type: none"> • versneld aanleggen van vispassages bij stuwen (2024), waarvan vier vispassages voor de KRW, • vispasseerbaar maken van gemaal de Blocq van Kuffeler (2027), • verplaatsen van de karpers uit de Stobbentocht (2027), • onderzoeken en waar nodig vervangen van gecreosoteerde oevers in de Noordoostpolder (start uitvoering 2023). 	
Uitvoeren van maatregelen (onderzoek, uitvoering en beheer) m.b.t. 'overige wateren' en monitoren en evalueren of daarmee het doel bereikt wordt (2027).	
Uitvoeren van het Actieplan Bodem en Water samen met de agrarische sector en de provincie (2027).	
Uitvoeren van de vervolgaanpak nieuwe stoffen (2027).	
Vaststellen van de beleidsregel grondwateronttrekkingen en infiltraties (2022).	

3.2 VOORTGANG SPECIALE PROJECTEN VOLDOENDE EN GEZOND WATER

Speciale investering	Programma	Financieel		Planning
Renovatie en verduurzaming gemaal Vissering	Voldoende en gezond water	Krediet in € 9.439.000 (netto)		2019 - 2022
Onderzoeksfase	Ontwerp/planfase	X Uitvoeringsfase	Nazorgfase	Afgerond
Kaders / Doelstellingen:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Beschikbaarheid en betrouwbaarheid maalcapaciteit garanderen. 2. Vernieuwen van het pompsysteem. 3. Bouwkundig renoveren van het monumentale gebouw. 4. Renoveren, vernieuwen en herverdelen van de voorzieningen. 5. Realiseren van het vismigratiesysteem. 6. Contractafspraken over het meerjarig onderhoud maken. 7. Verlagen van de levenscycluskosten. 8. Reduceren van het energieverbruik en de CO2-emissie van het pompsysteem. 9. Reduceren van het energieverbruik van het gebouw. 				

Toelichting voortgang 2022

In 2022 zijn er mooie stappen gezet in de renovatie en verduurzaming van gemaal Vissering. De uitvoering van het project verloopt naar tevredenheid. De eerste twee motoren zijn vervangen door elektrisch aangedreven motoren en de voorzieningen van het gemaal zijn volledig gerenoveerd en vernieuwd. Op dit moment worden de laatste gasmotor omgebouwd en het tweezijdig vismigratiesysteem gerealiseerd. Bouwkundig wordt het gemaal gerenoveerd en verduurzaamd. De verwachting is dat het project in november 2022 wordt opgeleverd volgens de gestelde projectdoelstellingen.

Op dit moment zijn er een aantal financiële risico's. Allereerst komt dit door diverse onvoorziene omstandigheden en kosten tijdens de uitvoering. Ook zorgen de prijsontwikkelingen ervoor dat het meerwerk duurder wordt dan verwacht. Dit meerwerk geeft een verdere invulling aan de gestelde projectdoelstellingen. Waarschijnlijk bedraagt het totale financiële risico circa 50.000 – 100.000 euro. Bij de oplevering van dit project wordt u hier verder over geïnformeerd.

In het voorstel van 29 mei 2018 besloot de Algemene Vergadering dat er mogelijk wordt geïnvesteerd in het faciliteren van thermische energie. Met als voorwaarde dat er een exploitant met een sluitende businesscase is. Sindsdien zijn diverse pogingen gedaan met de markt en met de gemeente Urk om de haalbaarheid te toetsen. De verwachting is dat dit niet op korte termijn tot kansrijke uitkomsten gaat leiden. Het is daarom onrealistisch dat nog voor de oplevering van dit project de benodigde installaties worden gerealiseerd. Het gereserveerde krediet van 630.000 euro inclusief het energieneutraal maken van de installatie van 475.000 euro worden dus niet geopend. In het gemaal zijn wel diverse maatregelen genomen waardoor de mogelijkheid is gecreëerd om op een later moment alsnog te kunnen investeren in thermische energie.

Voor de invulling van de stelpost 'energie-neutraal gemaal exclusief pompsysteem' ligt er een uitgewerkt plan om te investeren in twee zonnepanelen rondom het gemaal. Alle voorwaarden zijn gecreëerd om hierin te kunnen investeren.

Alleen zorgen de marktontwikkelingen (prijs van de zonnepanelen en leveringstermijnen) ervoor dat de zonnepanelen niet binnen dit project kunnen worden gerealiseerd. Daarom wordt dit 'on hold' gezet. Bij de oplevering van dit project wordt u hier verder over geïnformeerd.

De uitwerking van de stelpost 'maatschappelijke meerwaarde' verloopt voorspoedig. Mooie resultaten worden bereikt, zoals het in beeld brengen van de vismigratie en het creëren van een filmproductie over het verleden, heden en de toekomst van het gemaal.

Speciale investering	Programma	Financieel	Planning
Maatregelen bodemdalingsgebied Zuidwest Emmeloord	Voldoende en gezond water	€1.440.000	2018-2022
Onderzoeksfase	x Ontwerp/planfase	Uitvoeringsfase	Nazorgfase
			Afgerond

Kaders / doelstellingen:

Reduceren wateropgave in bodemdalingsgebied Zuidwest Emmeloord door het nemen van de volgende maatregelen:

1. Verbreden Vliegtuig-d-tocht
2. Realiseren voortstuwepakket
3. Indienen verzoek tot partiële normverlaging bij provincie Flevoland

Toelichting voortgang 2022

Het voorbereiden en nemen van maatregelen in het bodemdalingsgebied ten zuidwesten van Emmeloord kent een veel langere doorlooptijd dan voorzien.

Verbreden Vliegtuig-d-tocht

1. Het waterschap trof in 2021 alternatieve maatregelen omdat verbreding van de Vliegtuig-d-tocht praktisch niet mogelijk is. In de eerste helft van 2022 onderzocht het waterschap of de maatregelen een goed alternatief zijn voor de verbreding van de Vliegtuig-d-tocht. Hierover wordt in de tweede helft van 2022 gerapporteerd en ook wordt de Algemene Vergadering gevraagd om daar een besluit over te nemen.

Realiseren voortstuwerspakket

2. Het voortstuwerspakket bestaat uit twee voortstuwers (Johannes Posttocht en Hannie Schafttocht) en een pompinstallatie (Zuider-d-tocht). Daarnaast is voorzien in maatwerkmaatregelen. Het projectplan Waterwet is in het voorjaar van 2021 vastgesteld. Er waren drie bezwaren. Die zijn in augustus 2021 behandeld door de bezwarencommissie. Vanwege de bezwaren wordt sinds het voorjaar van 2022 het volledige projectplan Waterwet heroverwogen. Deze heroverweging gebeurt niet alleen op de ingebrachte punten vanuit het bezwaar, maar ook op andere onderdelen, waaronder de grote financiële overschrijding. Besluitvorming is voorzien in 2e helft van 2022.

Indienen verzoek tot partiële normverlaging bij Provincie Flevoland

3. Het waterschap is in gesprek met de provincie over de evaluatie van de normering wateroverlast. Hierin komt de wateropgave voor het gebied ten zuidwesten van Emmeloord expliciet aan bod. Dit is een langlopend en complex proces dat ook aansluit bij landelijke aanbevelingen over het huidige normeringstelsel wateroverlast. Dit onderwerp wordt tevens meegenomen in het gebiedsproces bodemdaling.

3.3 STAND VAN ZAKEN INVESTERINGEN 2022 VOLDOENDE EN GEZOND WATER

Stand van zaken investeringen 2022

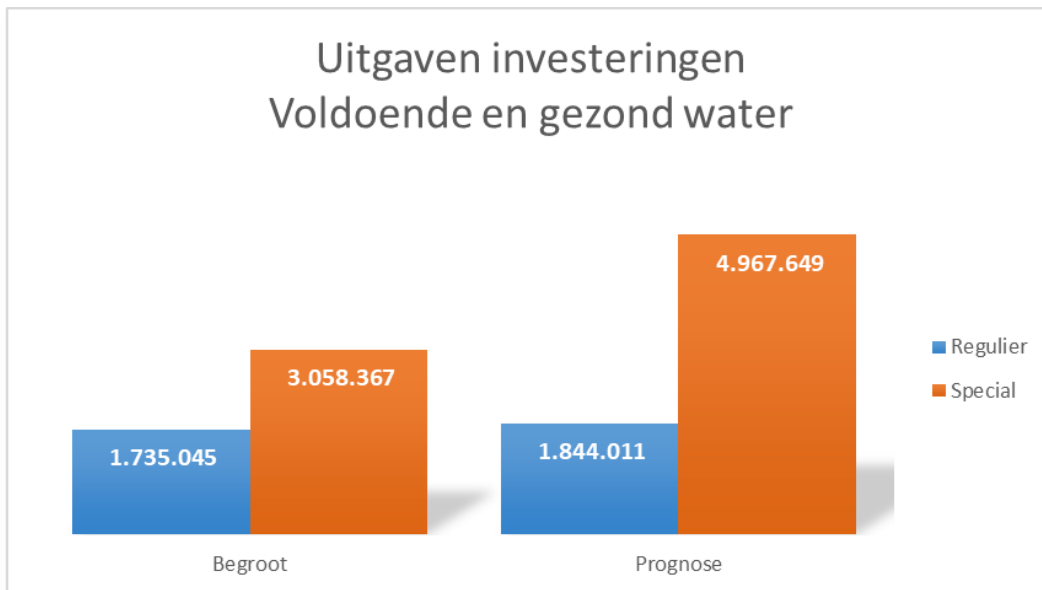
In de Begroting & Meerjarenraming 2022-2025 is opgenomen dat er in 2022 elf investeringen gaan starten. Inmiddels zijn er zes investeringen gestart en is er één investeringen uitgesteld (Gemaal de Blocq vervanging FO's) en wordt er voor één investering dit jaar nog een bestuursvoorstel aan de Algemene Vergadering voorgelegd (Grondaankoop vliegtuig-D-tocht). Daarnaast is het de verwachting dat drie investeringen nog in het tweede halfjaar zullen starten.

De uitgestelde investering betreft het vervangen van de frequentie omvormers (FO's) van het Gemaal de Blocq. Deze investering is met vier jaar uitgesteld in verband met de nog goede staat van de frequentie omvormers. De technische levensduur blijkt langer te zijn dan de economische levensduur. In het kader van strategische assetmanagementbeleid is de investering daarom vooruitgeschoven.

Investerings B&MR jaarschijf 2022	Te starten in 2022	Gestart	Nog te starten	Uitgesteld
Regulier	9	6	2	1
Special	2	0	1	1
Totaal	11	6	3	2

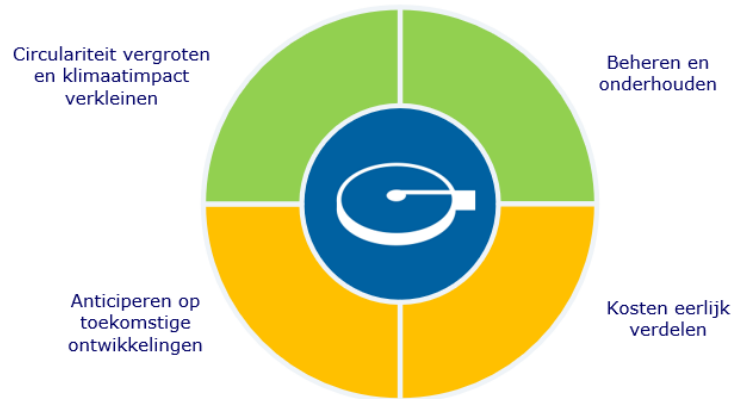
Geplande investeringsuitgaven 2022

In onderstaande staafdiagrammen is de financiële omvang van de lopende en geplande (te starten) investeringen te zien, gesplitst naar reguliere en speciale investeringen. Het gaat hier om de geplande uitgaven per type investering (Prognose) in relatie tot de verwachte uitgaven ten tijde van de vaststelling van de Begroting & Meerjarenraming (Begroot). De prognose voor de reguliere investeringen ligt iets hoger dan de begroting, onder andere door kleine verschuivingen vanuit 2021. De uitgaven voor de speciale investeringen zijn in 2022 ruim € 2,7 miljoen euro hoger doordat investeringsproject Vissering vertraagd is en de uitgaven gedeeltelijk zijn doorgeschoven vanuit 2021 naar dit jaar. Hiertegenover staat dat geplande uitgaven aan de Voortstuwers ter hoogte van € 0,8 miljoen dit jaar niet worden gerealiseerd. Per saldo valt de prognose aan investeringsuitgaven in 2022 voor speciale projecten daarmee € 1,9 miljoen hoger uit dan begroot.

4. Programma Schoon, gezuiverd water

Beheren en onderhouden

Het beheer en onderhoud van onze assets vraagt blijvend aandacht om de waarde van onze (strategische) assets en doelstellingen te realiseren. Diverse ruimtelijke ontwikkelingen, zoals woningbouw, hebben hun impact op onze assets en daarop anticiperen we. Afstemming, overleg en afspraken over effecten van deze ontwikkelingen op onze assets wordt besproken tussen het waterschap en de gemeenten. Zeer zorgwekkende stoffen, Covid-19 en het behoud van de waterkwaliteit in algemene zin vraagt alertheid en continue aandacht en onderzoek om de juiste maatregelen te kunnen nemen. Als gevolg van de opgelegde sancties in relatie tot de oorlog in Oekraïne en de lage waterstand in de rivieren, zien we dat er een grondstoffentekort ontstaat bij de chemicaliënleveranciers. Prijsverhogingen kunnen hierop volgen en de beschikbaarheid van chemicaliën staan onder druk. Nauwlettend zullen we de ontwikkelingen monitoren en daarop tijdig anticiperen.

Kosten eerlijk verdelen

Vanuit het programma Discrepantie zijn en worden diverse activiteiten in het veld opgepakt. Eind van het jaar wordt via een technische briefing de Algemene Vergadering geïnformeerd over stand van zaken.

Om de samenwerking met o.a. GBLT en Omgevingsdienst te verbeteren is een verkenning uitgevoerd naar de geconstateerde verbeterpunten. In afstemming met de directie worden werkafspraken gemaakt met beide organisaties. Ook is er een communicatieaanpak opgesteld. Uitvoering start in het najaar.

In het bestuursakkoord dat met de gemeente Urk wordt afgesloten over het transportsysteem worden ook nadere afspraken gemaakt om vanuit samenwerking met de Gemeente Urk meer grip te krijgen op de discrepantie op Urk.

Anticiperen op toekomstige ontwikkelingen

Vanuit afstemming met de gemeenten Urk, Almere en Zeewolde vinden gesprekken plaats over het transportsysteem. Zowel aanpassingen van de huidige situatie als scenario's voor toekomstige ontwikkelingen.

In september zal het bestuursakkoord met Urk worden behandeld in de AV. Naast afspraken over het transportsysteem zijn er ook nadere afspraken opgenomen over o.a. discrepantie, omgaan met hemelwater, bedrijfsafvalwater e.d.

Vanuit het STOWA/HWH programma Afvalwaterprognoses worden tools (Discrepantie en Rioolvreemd Water) ontwikkeld. Zo kunnen per zuiveringskring afvalwaterprognoses worden opgesteld. Hierbij ontstaat een nadrukkelijke verbinding met Data Gedreven Werken.

Vooral voor de regio Zeewolde, Almere is een eerste gedachtelijk opgezet om voor dit gehele gebied scenario's te ontwikkelen om het afvalwater voor nu en de toekomst te kunnen verwerken. Dit in relatie tot de enorme opgave voor woningbouw in ons beheergebied.

Circulariteit vergroten en klimaatimpact verkleinen

De Unie van Waterschappen stelde de strategische visie "Op weg naar klimaatneutraliteit" op als richtinggevend kader. Hierin staat onder andere dat de waterschappen streven naar het opwerken van 75 procent van al het biogas naar aardgas in 2030.

In het project AWZI Almere fit for the future wordt met de doelstellingen van deze visie al rekening gehouden. Daar is het uitgangspunt groengas en groene CO2. Voor AWZI Dronten wordt in 2022 een besluit voorgelegd op welke wijze de afgeschreven WKK in 2023 wordt vervangen. Ook hier is groengas een optie. Voor AWZI Tollebeek wordt op termijn ook bekeken of groengas een haalbare optie is. Nu wordt daar het biogas omgezet naar elektriciteit en warmte. Vanwege de huidige geopolitieke situatie in combinatie met het verdienmodel proberen we een versnelling te realiseren op het produceren van groengas.

Begin 2022 is de Energiestrategie bestuurlijk vastgesteld. Een belangrijk kader rond energiebesparing en energieopwekking, evenals de vastgestelde Klimaataanpak. Voor de projecten AWZI Almere fit for the future en AWZI Zeewolde waren beide kaders het uitgangspunt.

Eind 2022 wordt besloten wat de aanpak wordt om beide AWZI's klimaatneutraal te krijgen. Het opwekken van duurzame energie met zonnepanelen lijkt een belangrijke maatregel te zijn, geheel in lijn met de Energiestrategie evenals het terugwinnen van grondstoffen. Om de Energiestrategie verder vorm te geven zijn twee belangrijke functies, energiemanager en een energiespecialist ingevuld.

Via Waterlab Flevoland en Circulair is en wordt gewerkt aan een zoektocht naar circulaire ontwikkelingen. In een eerdere de subsidie aanvraag voor het Nationaal Groeifonds zijn zowel enkele activiteiten voor onze zuiveringen opgenomen als voor een doorontwikkeling van het Waterlab Circulair. We zijn op dit moment actief met het herschrijven van een aangepaste subsidie aanvraag passend binnen het gereserveerde budget vanuit het Nationaal groeifonds

4.1 OVERZICHT VOORTGANG MAATREGELEN PROGRAMMA SCHOON, GEZUIVERD WATER

Hieronder staan de maatregelen per tactisch doel. De maatregelen uit dit programma komen uit het vastgestelde Waterbeheerprogramma 2022-2027 (Algemene Vergadering 5 juli 2022). In volgende jaren worden ter vergelijking ook de symbolen van eerdere jaren gepresenteerd.

Maatregelen Beheren en onderhouden	2022
Beheren en onderhouden van bestaande installaties, zuiveringen en rioolgemalen (doorlopend).	
Uitvoeren van herstelwerkzaamheden aan bestaande persleidingen op basis van slimme inspecties (doorlopend). <i>Toelichting: In tegenstelling tot oorspronkelijk gepland realiseren we nu slechts 1 "slimme" inspectie per jaar. In de eerste helft van 2023 ontvangt de Algemene Vergadering een voorstel met de evaluatie.</i>	
Maatregelen Kosten eerlijk verdelen	2022
Uitvoeren van metingen en extra monitoring in gebieden met de hoogste discrepantie (doorlopend).	
Versterken van de externe samenwerking met de belastinginner (GBLT), de Omgevingsdienst en de gemeenten (doorlopend).	

Toelichting: Vanuit belastingheffing is en wordt er meer met GBLT (samen) gewerkt. Vanuit directie en accountoverleg wordt nu een meer specifiek plan gemaakt om de samenwerking concreter te maken. Vanuit problematiek indirecte lozingen zal het werkproces worden opgezet om met betrokken partijen de samenwerking te verbeteren. Proces c.q. activiteiten vragen veel afstemming met externe partijen, waardoor gesprek minder snel verloopt dan oorspronkelijk gedacht.

Communiceren over de acties die we gaan ondernemen om de discrepantie terug te brengen en het gesprek aangaan met provincie, gemeenten en bedrijfsmatige lozers in ons beheergebied. (doorlopend).

Toelichting:

Afspraken zoals we die met de gemeente willen maken worden opgenomen in eene bestuursovereenkomst. Het bestuursakkoord met Urk is in september behandeld in de AV. In aanvulling op de afspraken over het transportsysteem zijn ook nadere afspraken opgenomen over onderwerpen als Discrepantie, Bedrijfsafvalwater, Indirecte Lozingen e.d. Specifiek voor Urk is een gebiedsproces gestart om gezamenlijk met diverse partijen (Bedrijven, Gemeenten, Vitens, Provincie e.d.) de watervraagstukken op te lossen en tegelijkertijd hierdoor meer grip krijgen op oorzaak van Discrepantie.

Op dit moment vinden gesprekken plaats over de inhoud van bestuursovereenkomsten met andere gemeenten. Aanvullend is een breder gebiedsproces opgestart over de watervraagstukken op Urk inclusief Discrepantie.

Maatregelen Anticiperen op toekomstige ontwikkelingen

2022

Opstellen van afvalwaterprognoses en vastleggen afspraken in bestuursovereenkomsten samen met gemeenten (uiterlijk 2027).

Toelichting: Voor met name Urk, Almere en Zeewolde worden nu bestuursovereenkomsten opgesteld, in eerste instantie vanuit de urgentie en noodzaak om nadere afspraken te maken over het transportsysteem. In samenhang met de Landelijke ontwikkeling vanuit het STOWA/HWH programma Afvalwaterprognoses wordt via o.a. Samenwerking met de Gemeenten (SAF); Data Gedreven Werken; Afvalwaterprognoses opstellen; Analyses maken van huidig functioneren via o.a. de dashboard Discrepantie en Rioolvremd Water.

Uitbreiden van onze transportsystemen om te voldoen aan de verwachte capaciteitsvraag door toename woningen/bedrijven (doorlopend), bijvoorbeeld de aanleg van transportleiding Oosterwold (2026).

Toelichting: Om goed antwoord te kunnen geven op bovenstaande problematiek is een extra specialist gewenst. In september is de Algemene Vergadering hiervoor een voorstel aangeboden.

Vergroten van de capaciteit van de AWZI's Almere, Zeewolde, Dronten en Tollebeek (2025), bijvoorbeeld door renovatie en realiseren voorbezinktank in Almere.

Realiseren van nazuivering van microverontreiniging en medicijnresten op AWZI Almere (2025).

Bepalen van een vervolgaanpak voor het verwijderen van microverontreinigingen en medicijnresten voor de overige AWZI's (2027).

Maatregelen Circulariteit vergroten en klimaatimpact verkleinen

2022

Nemen van maatregelen om de circulariteit te vergroten, o.a. door het zuiveringsproces te optimaliseren, grondstoffen terug te winnen (fosfaat, cellulose) op de zuivering en bij de eindverwerking van het slib; bijvoorbeeld bouwen fijnzeefinstallatie om cellulose terug te winnen (2024; deze maatregel wordt gecombineerd uitgevoerd met maatregel 'vergroten van de capaciteit van de AWZI Zeewolde').

Verkennen van de mogelijkheid om AWZI Almere en AWZI Zeewolde klimaatneutraal te maken (2022) en dit – indien haalbaar en betaalbaar – te realiseren.

Verkennen van de opwaardering van biogas naar groengas op de AWZI Dronten en AWZI Almere (2022).

Werken aan nieuwe sanitatieconcepten samen met bedrijven, overheden en het drinkwaterbedrijf (doorlopend), bijvoorbeeld het Waterlab en de Ultieme Waterfabriek.

4.2 VOORTGANG SPECIALE PROJECTEN SCHOON, GEZUIVERD WATER

Speciale investering		Programma		Financieel		Planning	
AWZI Almere fit for the future		Schoon, gezuiverd water		1,4 miljoen (voorbereidingskrediet)		2021-2025	
Onderzoeksfase	x	Ontwerp/planfase	Uitvoeringsfase	Nazorgfase	Afgerond		
Kaders / doelstellingen: Verder uitwerken van de aanpassing van de AWZI Almere, gericht op: <ul style="list-style-type: none"> • Vergroten capaciteit AWZI Almere; • Circa 20 % slibreductie in 2027 ten opzichte van 2018 (exclusief groei); • Productie duurzame energie en het winnen van grondstoffen; • Schoner oppervlaktewater, verwijdering van micro verontreinigingen; • In kaart brengen aanpak voor een klimaatneutrale AWZI Almere. Vanuit de eerder vastgestelde Beleidskaders: <ol style="list-style-type: none"> 1. Energiestrategie 2. Klimaataanpak 3. Bestuursprogramma 2019 – 2023, 4. Collegeplan 2019 – 2023, 5. Meerjarenbegroting 2019 – 2022, 6. Voorjaarsnota 2020-2023, 7. Waterbeheerprogramma, 8. Masterplan Duurzame Energie, 9. Ontwikkelagenda grondstoffen, Zicht op Waterkwaliteit 2018-2021. Is een aanpak vastgesteld voor het project Almere Fit for the Future: <p>Om het zuiveringsslib op een robuuste manier te kunnen blijven verwerken is een groot deel van de sliblijn aan vervanging toe. Om de het groeiend aanbod van afvalwater in de toekomst te kunnen blijven verwerken moet de capaciteit van de AWZI, inclusief de sliblijn, worden vergroot. Ook is het wenselijk om maatregelen op de AWZI toe te passen voor het verwijderen van microverontreinigingen uit het afvalwater.</p>							
Toelichting voortgang 2022 In 2022 is een aanbesteding gehouden door de benodigde adviesdiensten in de vorm van een voorontwerp, definitief ontwerp en bestek. Na de zomer zal het voorontwerp worden afgerond en worden gestart met het definitief ontwerp (DO). Waarschijnlijk zijn de werkzaamheden halverwege 2023 klaar. Ook is de studie "Klimaatneutrale maatregelen" afgerond en wordt een aanpak opgesteld om te komen tot een klimaatneutrale AWZI. <p>Binnenkort start het bestuurlijk traject en volgt een voorstel, waarvan in december helder moet zijn welke maatregelen een vervolg krijgen.</p>							

Speciale investering		Programma		Financieel		Planning	
Aanpassing AWZI Zeewolde		Schoon, gezuiverd water		€ 150.000 (voorbereidingskrediet)		2021-2023	
Onderzoeksfase	x	Ontwerp/planfase	Uitvoeringsfase	Nazorgfase	Afgerond		
Kaders / doelstellingen: Verder uitwerken van de aanpassing van de AWZI Zeewolde, gericht op: <ul style="list-style-type: none"> - Vergroting van de capaciteit van de AWZI met 10%-15% - Terugwinnen van cellulose en daarmee een bijdrage leveren aan circulariteit - In kaart brengen aanpak voor een klimaatneutrale AWZI Zeewolde 							
Toelichting voortgang 2022 Voor Zeewolde geldt eenzelfde bestuurlijk traject als voor Almere. Waarschijnlijk wordt in eerste instantie alleen gewerkt aan de uitbreiding. En mogelijk in een later traject daadwerkelijk aan cellulose terugwinning. De papierproducent wil nog aanvullende onderzoeken doen.							

Speciale investering	Programma	Financieel		Planning
Uitbreiding AWZI's	Schoon, gezuiverd water	Nader te bepalen		2021-2025
x				
Onderzoeksfase	Ontwerp/planfase	Uitvoeringsfase	Nazorgfase	Afgerond
Kaders / doelstellingen: De kaders voor dit project moeten nog worden vastgesteld door de Algemene Vergadering.				
Toelichting voortgang 2022 Eind 2022 zal vanuit een integrale afweging ook voor de andere zuiveringen duidelijk worden welke inspanningen we daarvoor gaan oppakken en uitvoeren.				

Speciale investering	Programma	Financieel		Planning
P&ID's op orde	Schoon, gezuiverd water	€ 1.700.000		2020-2024
		x		
Onderzoeksfase	Ontwerp/planfase	Uitvoeringsfase	Nazorgfase	Afgerond
Kaders / doelstellingen				
<ul style="list-style-type: none"> - Het actueel maken van de Proces and Instrumentation Diagrams (P&ID's) van de installaties volgens de Aquo systematiek (voor zowel de zuiverings- als de watersysteemtaak). - Borgen van de actualiteit van de P&ID's 				
Toelichting voortgang 2022				
<i>Waterketen</i> Alle (73) rioolgemalen zijn geïnventariseerd, omgezet naar Aquo standaard en in de besturing omgebouwd. Tevens zijn alle zuiveringen geïnventariseerd. Gekeken wordt naar een indeling van de tekeningen op grond van uniforme processen. Daarna kunnen de tekeningen omgezet worden naar de Aquo standaard. Het ombouwen van de besturingen volgt daarna. Hierbij moet rekening gehouden worden met de impact op en van andere projecten als Almere Fit for the Future en de verbouwing van AWZI Zeewolde.				
<i>Proces</i> De processchema's voor het up to date houden van de tekeningen zijn geïmplementeerd.				

4.3 STAND VAN ZAKEN INVESTERINGEN 2022 SCHOON, GEZUIVERD WATER

Stand van zaken investeringen 2022

In de Begroting & Meerjarenraming 2022-2025 is opgenomen dat er in 2022 zeven investeringen gaan starten. Inmiddels zijn er drie investeringen gestart en in de loop van 2022 zullen de overige vier investeringen starten.

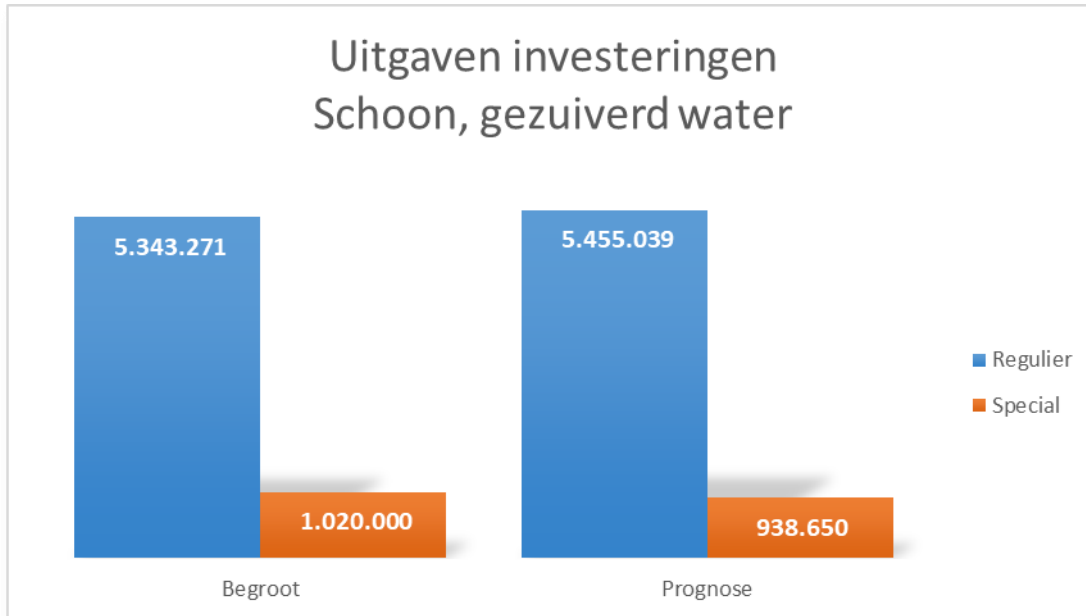
Investerings B&MR jaarschijf 2022	Te starten in 2022	Gestart	Nog te starten	Uitgesteld
Regulier	6	2	4	0
Special	1	1	0	0
Totaal	7	3	4	0

Daarnaast zijn er nog twee nieuwe investeringen toegevoegd. Bij AWZI Tollebeek is de vervanging van de ijzerchloride opslag- en doseerinstallatie in volle gang en in de loop van 2022 zal het nieuwe investeringsproject Zuiveringspilot Oosterwold starten.

Geplande investeringsuitgaven 2022

In onderstaande staafdiagrammen is de financiële omvang van de lopende en geplande (te starten) investeringen te zien, gesplitst naar reguliere en speciale investeringen. Het gaat hier om de

geplande uitgaven per type investering (Prognose) in relatie tot de verwachte uitgaven ten tijde van de vaststelling van de Begroting & Meerjarenraming (Begroot). Op totaalniveau liggen de verwachte uitgaven in lijn met de begroting. Binnen het programma is wel een aantal verschuivingen te zien. Zo is het project met betrekking tot het transportstelsel Markerkant pas later dit jaar gestart en is een deel van de in 2021 geplande uitgaven voor Ephyra 2.0 verschoven naar 2022 in verband met leveringsproblemen vorig jaar.

5. Programma Financiën, organisatie en informatie

Financiën

★ Waterschap Zuiderzeeland is de eerste organisatie die met de Nederlandse Waterschapsbank afspraken heeft gemaakt over een aan duurzaamheid gekoppelde lening. Het waterschap ontvangt korting op de jaarlijkse rente als mijlpalen op het gebied van duurzaamheid worden behaald. De Algemene Vergadering besloot in februari een aantal bestaande leningen om te zetten in nieuwe leningen met een langere looptijd. De lage rente van begin dit jaar ligt hierdoor nu voor een langere periode vast.

Prijzontwikkelingen in 2022

Hoge inflatie is terug van weggeweest. De inflatie nam in juli toe met het hoogste percentage sinds 1975. Belangrijkste oorzaken zijn de stijgende kosten van energie en grondstoffen zoals ruwe olie. Door deze stijgingen krijgen leveranciers te maken met hogere materiaalkosten en in combinatie met personeelstekorten is ook bij Zuiderzeeland een toenemende prijsontwikkeling te merken. Gelukkig zijn er ook nog doorlopende contracten van voorgaande boekjaren, waar de inflatie nu nog niet speelt. Inmiddels is de begroting op de huidige inzichten aangepast (inflatiebesluit Algemene Vergadering 5 juli 2022).

De prijzen op energiemarkten stijgen sterk. Ook Nederland wordt geraakt door de afname in gasleveringen vanuit Rusland. De prijzen van gas stegen de afgelopen maanden flink. Voor het huidige jaar (2022) en het komende jaar (2023) liggen de tarieven voor elektriciteit vast. Vanaf 2024 krijgt Zuiderzeeland te maken met nieuwe tarieven. Dat leidt, gezien de huidige ontwikkelingen in de markt ongetwijfeld tot hogere kosten. Hiermee wordt in het begrotingsproces (Kadernota & Begroting en Meerjarenraming) zo goed mogelijk rekening gehouden.

Voor de gaslevering kent Zuiderzeeland nog een Gazprom-overeenkomst. Om aan de Europese sancties te voldoen is in de afgelopen periode een nieuw aanbestedingstraject doorlopen, samen met acht andere waterschappen. Hieruit kwam geen nieuwe leverancier naar voren. De gezamenlijke waterschappen hebben bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat een verzoek ingediend voor een uitzondering.

Vorbereiding op invoering rechtmatigheidsverantwoording verloopt trager dan gewenst

De afgelopen 12 maanden is hard gewerkt aan de implementatie van het nieuwe financieel en operationeel inkoopstelsel. De implementatie heeft vertraging opgelopen, met 1 januari 2023 of kort daarna als nieuwe invoeringsdatum. Hiernaast vindt nu een btw-controle door de Belastingdienst plaats. De verwachting is dat dit leidt tot een financiële tegenvaller.

De vertraagde implementatie heeft, samen met de btw-controle van de Belastingdienst, ook impact op de voorbereiding van de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Na de wetswijziging geeft het college van DenH een oordeel over de rechtmatigheid. In plaats van dat de accountant hier

een oordeel over velt. Deze rechtmatigheidsverantwoording vraagt om een verbetering van de interne beheersing van het waterschap. Deze verbetering gaat minder snel dan gepland. Volgend jaar moet beduidend extra inspanning worden geleverd om goed voorbereid te zijn om de wetwijziging.

Informatie

- ★ De sectorbrede audit voor informatieveiligheid en privacy toont aan dat Zuiderzeeland eind 2021 gemiddeld op het 3^e volwassenheidsniveau zit.

Informatiestrategie volop in uitvoering

Eind 2020 is de Informatiestrategie 2021-2025 vastgelegd, waarin we verder werken aan drie pijlers: we investeren in een solide huis, we investeren in een veilige basis en we zetten in op een gezonde ambitie. Om de beoogde resultaten te bereiken moet veel (tegelijk) gebeuren. Enkele noemenswaardige werkzaamheden in de afgelopen periode zijn:

- We zijn bezig met de Implementatie van een nieuwe ICT- werkomgeving. De technische ontvlechting van onze ICT-diensten van Waterschap Drents Overijsselse Delta ligt op schema. De outsourcing van de ICT-diensten is de volgende cruciale processtap, dat zorgvuldigheid vraagt. De uitvraag voor de selectie van een partner is gepubliceerd. Parallel werken we (met oog voor de lange termijn) via het Waterschapshuis mee aan de aanbesteding voor een (landelijke) business partner cloud-strategie.
- Om het beoogde ambitieniveau 4 te behalen zijn alle openstaande acties en aanbevelingen uit de audit voor zowel voor security (BIO en de CSIR) als privacy (AVG) verwerkt in een jaarplan 2022. Er dienen in dit jaar nog veel zaken afgerond te worden om aantoonbaar risico gestuurd, controleerbaar en optimaal lerend te werken.
- De technologische basis voor mensgedreven en datagericht werken is er in de vorm van een dataplatform en enkele dashboards. Er wordt nu verder geïnvesteerd in de juiste (datagerichte)-rollen, kennis en vaardigheden.

Databeheer: zelfevaluatie Basisregistraties uitgevoerd

Voor de BGT (Basisregistratie Grootchalige Topografie) en BRO (BasisRegistratie Ondergrond) voerden we een zelfevaluatie uit. Deze zelfevaluatie hebben we gemandateerd aan de directie. Uit de zelfevaluatie en terugmelding door het ministerie over 2021 blijkt dat de kwaliteit van de BGT op orde is, waar we zelf kritisch zijn over de borging van het werkproces. Voor de wet BRO voldoen we aan de kwaliteitscriteria.

Organisatie & Personeel

Sinds begin 2022 zijn het grootste deel van de beperkende coronamaatregelen verleden tijd, waardoor ontmoeting en samenwerking weer beter mogelijk is. Er waren reeds aanpassingen aangebracht in de vergaderzalen zodat hybride vergaderen (deel van de deelnemers thuis en ander deel op kantoor) mogelijk is. We zien dat het tijd- en plaatsbewust werken de nieuwe werkelijkheid wordt voor onze medewerkers. Bij de invoering van het hybride werken is er veel aandacht voor onderlinge contacten en verbinding tussen de medewerkers. De na afschaffing van coronamaatregelen verwachte grote stijging van het ziekteverzuim voor 2022 bleef uit.

De landelijke krapte op de arbeidsmarkt maakt dat ook wij te maken hebben met moeilijk in te vullen vacatures. Wij zullen mogelijk eerder moeten prioriteren bij het realiseren van onze doelen (uitstellen/vertragen). De ruimte en mogelijkheden die onze arbeidvoorwaarden en cao bieden zijn in sommige gevallen onvoldoende concurrerend. Samen met collega-waterschappen binnen Waterkracht wordt nagedacht over creatieve oplossingen. Het vasthouden en boeien van medewerkers is daar onderdeel van. Duurzaam en maatschappelijk betrokken werkgeverschap zijn daarbij belangrijke componenten die in ons voordeel zijn. Wij zetten extra in op het realiseren van participatiebanen in het kader van de Wet Banenafpraak. Daarmee halen wij onze doelstellingen. Wij hebben op het gebied van organisatieontwikkeling inzicht en duidelijkheid gecreëerd over de Governance en Sturingsprincipes binnen Zuiderzeeland. Dit was nodig om de vervolgstappen te zetten in onze ontwikkeling de komende jaren. Er is daarmee een solide basis gekomen waarop wij kunnen door ontwikkelen.

Loonsom

Een totaaloverzicht van besluitvorming over loonsom is opgenomen in de Technische Notitie die ook in oktober op de AV-agenda is geagendeerd.

5.1 OVERZICHT VOORTGANG MAATREGELLEN PROGRAMMA FINANCIËN, ORGANISATIE EN INFORMATIE

Hieronder staan de maatregelen per onderdeel. De maatregelen uit dit programma uit de vastgestelde Begroting 2022 & Meerjarenraming 2023-2026 (Algemene Vergadering 24 november 2021). Hierbij is, voor zover beschikbaar, ter vergelijking ook het symbool van vorig jaar gepresenteerd.

Maatregelen Financiën	2022	2021
<p>Uiterlijk in 2022 wordt het reserve- en schuldenbeleid van Waterschap Zuiderzeeland geëvalueerd en indien nodig herzien.</p> <p><i>Toelichting: De evaluatie is gaande. Afgelopen voorjaar is de actualisatie beeldvormend in de Algemene Vergadering behandeld. Het voorstel wordt eind 2022 of begin 2023 aangeboden aan de Algemene Vergadering.</i></p> <p><u>Aangepaste maatregel:</u> Uiterlijk begin 2023 wordt het reserve- en schuldenbeleid van Waterschap Zuiderzeeland geëvalueerd en indien nodig herzien.</p>		
<p>Het waterschap evalueert het financieel beleidskader en past deze waar nodig aan om ook op lange termijn de financiële positie op orde te houden.</p>		-
Maatregelen Informatie	2022	2021
<p>In de periode tot (en met) 2023 werken we aan de realisatie van een solide informatiehuis die de digitaliseringsopgaven adequaat kan blijven ondersteunen.</p>		
<p>We werken verder aan informatieveiligheid en privacy, zodat iedereen binnen het waterschap uiterlijk in 2022 bewust en alert handelt conform de landelijke normen en wetgeving.</p> <p><i>Toelichting: aandacht voor informatieveiligheid en privacy is blijvend nodig. In 2022 is de maatregel groen. Om de maatregel ook terug te laten komen in toekomstige jaren, passen we de maatregel aan.</i></p> <p><u>Aangepaste maatregel:</u> We werken verder aan informatieveiligheid en privacy, zodat iedereen binnen het waterschap uiterlijk bewust en alert handelt conform de landelijke normen en wetgeving.</p>		
<p>De digitale dienstverlening van ons waterschap wordt voortdurend aangepast om minimaal te blijven voldoen aan de wet- en regelgeving voor de digitale overheid, waarbij we streven naar digitaal en persoonlijk waar mogelijk en nuttig.</p> <p><i>Toelichting: De invoering van de Omgevingswet is uitgesteld naar 1 januari 2023, mede doordat de uitwisseling van informatie via het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) nog niet functioneert. In de komende tijd worden diverse wetten van kracht die verdere impact hebben op onze digitale dienstverlening. Per 1 mei is de Wet Open Overheid (Woo) van kracht. We werken volgens de vereiste wettelijke kaders om op verzoek informatie (passief) beschikbaar te stellen. In de komende jaren wordt de wet verder ingevoerd en zijn we verplicht zelf informatie gefaseerd (actief) openbaar te maken.</i></p>		
<p>Tot eind 2022 werken we aan een nieuwe solide basis voor financieel/ondersteunende processen met gedigitaliseerde, transparante processen en systemen.</p> <p><i>Toelichting: In de afgelopen 12 maanden is hard gewerkt aan de implementatie van een nieuwe financieel en operationeel inkoop systeem. Bij de inrichting en ingebruikname van de nieuwe financiële oplossing hebben we tegenslagen, waardoor de doorlooptijd tot in 2023 wordt. We zijn early adopters van de gekozen oplossing, in combinatie met personeelstekort bij de leverancier leidt dit tot vertraging. Daarbij vraagt het veel van onze eigen organisatie om naast de implementatie van een nieuw systeem, de lopende processen draaiende te houden.</i></p> <p><u>Aangepaste maatregel:</u> Tot medio 2023 werken we aan een nieuwe solide basis voor financieel/ondersteunende processen met gedigitaliseerde, transparante processen en systemen.</p>		
<p>We investeren de komende jaren zodanig in ons datalandschap, kennistechnologie en de organisatie, zodat we uiterlijk in 2025 mensgedreven en datagericht werken als middel inzetten bij enkele ontwikkelthema's.</p>		

Toelichting: in het Waterbeheerprogramma 2022-2027 zijn de thema's opgenomen in programma Bestuur & Omgeving en in de andere programma's. Om die reden wordt de maatregel aangepast.

Aangepaste maatregel:

We investeren de komende jaren zodanig in ons data-landschap, kennistechnologie en de organisatie, zodat we uiterlijk in 2025 mensgedreven en datagericht werken als middel inzetten bij enkele digitale ontwikkelingen om primaire en dienstverleningsprocessen te verbeteren.

Maatregelen Organisatie en personeel	2022	2021
Uitwerken van de actuele HR beleidsspeerpunten uit de cao-afspraken. <i>Toelichting: Wij lopen nu nog achter op het realiseren van onze doelstelling als het gaat om het creëren van participatiebanen. Er wordt extra inzet gedaan om deze alsnog waar te maken. Uiterlijk voor 1 januari 2024 (oranje)</i>		
Jaarlijks evalueren en indien nodig aanpassen van het opleidingsaanbod van de ZZL Academie, om de vakbekwaamheid en duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers te faciliteren.		

5.2 VOORTGANG SPECIALE PROJECTEN FINANCIËN, ORGANISATIE EN INFORMATIE

Speciale investering	Programma	Financieel	Planning
Herinrichting Buitenterrein Waterschapshuis	Financiën, organisatie en Informatie	€ 350.000	2025-2026
Onderzoeksfase	x Ontwerp/planfase	Uitvoeringsfase	Nazorgfase
Afgerond			
Kaders / doelstellingen:			
De kaders voor dit project moeten nog worden vastgesteld door de AV.			
Toelichting voortgang 2022			
Bij de vaststelling van de Kadernota 2024-2027 in de Algemene Vergadering van 5 juli 2022 is de herinrichting van het buitenterrein twee jaar verschoven. Om hiermee een bijdrage te leveren aan beperking van de kostenstijging van het waterschap. Het gaat om een verlaging van de kapitaallasten in 2025/2026 met € 28.000.			
Voor het jaar 2022 is geen voortgang te melden op deze investering. Het oorspronkelijke doel van dit project was om het buitenterrein van het waterschapshuis meer de uitstraling te geven van een waterschap dat in verbinding staat met de samenleving. Deze meer open uitstraling zou gerealiseerd kunnen worden door de werkzaamheden hiervoor te combineren met de ruimtelijke herinrichting van de directe omgeving van het waterschapshuis en reeds noodzakelijke renovatiewerkzaamheden van het buitenterrein. De gemeente heeft in 2020 laten weten hier geen prioriteit aan te willen of kunnen geven. De focus komt nu meer te liggen op de renovatiewerkzaamheden die nog steeds noodzakelijk zijn.			

5.3 STAND VAN ZAKEN INVESTERINGEN 2022 FINANCIËN, ORGANISATIE EN INFORMATIE

Stand van zaken investeringen 2022

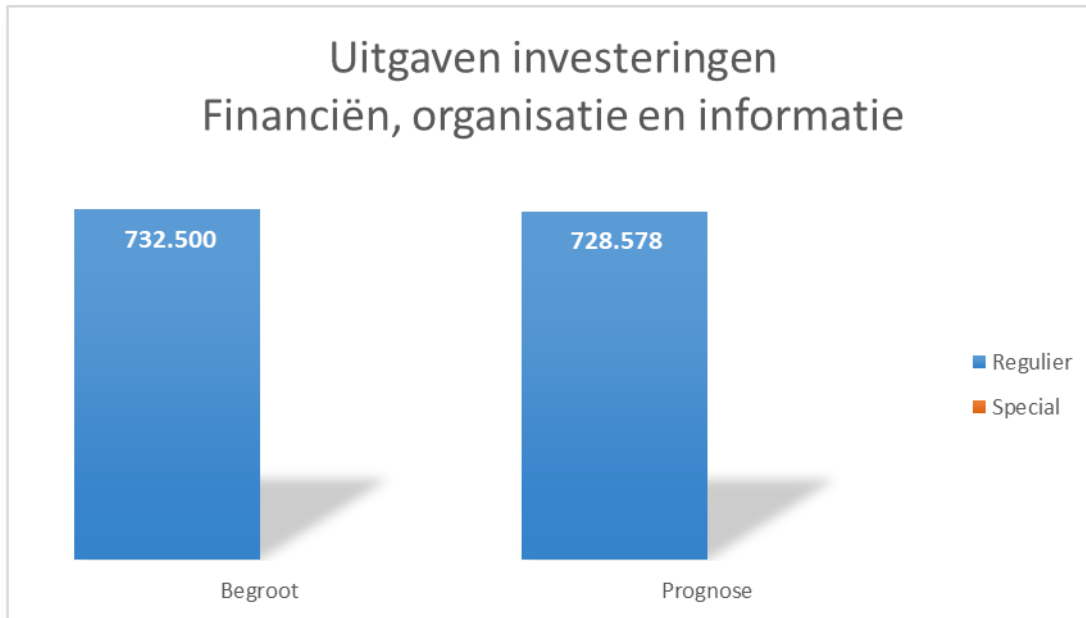
In de Begroting & Meerjarenraming 2022-2025 is opgenomen dat er in 2022 één investering gaat starten en het is de verwachting dat deze investering in het tweede halfjaar start.

Investerings B&MR jaarschijf 2022	Te starten in 2022	Gestart	Nog te starten	Uitgesteld
Regulier	1	0	1	0
Special	0	0	0	0
Totaal	1	0	1	0

Geplande investeringsuitgaven 2022

In onderstaande staafdiagrammen is de financiële omvang van de lopende en geplande investeringen te zien. Het gaat hier om de geplande uitgaven (Prognose) in relatie tot de verwachte uitgaven ten tijde van de vaststelling van de Begroting & Meerjarenraming (Begroot). Het betreft hier alleen reguliere investeringen, er zijn geen speciale investeringen gepland in 2022.

De reeds lopende investering voor het implementeren van een nieuw financieel systeem is deels doorgeschoven naar 2023. De afronding wordt nu begin dat jaar verwacht. Op totaalniveau liggen de verwachte uitgaven in lijn met de begroting. Daarnaast zijn twee investering uit 2021 verschoven naar 2022.

Notes
